

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)
9 november 2022

RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Samenvatting

Afgelopen week stabiliseerde in Infectieradar het percentage van deelnemers met COVID-19-achtige klachten vergeleken met de week ervoor, van 4,4% naar 4,0%. Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) daalde (-37%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen daalde ook (-30%). In de verpleeghuizen daalde het aantal bewoners met een positieve coronatest afgelopen week met 34%. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 25 oktober op 0,79 (0,71 – 0,88). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 daalde (-26%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC daalde ook. Er waren 33 IC-opnames (-38%), waar dat vorige week 53 opnames waren.

In week 43 (24 – 30 oktober) daalde het landelijk gemiddelde aantal virusdeeltjes in het rioolwater met 27%, en in de eerste helft van week 44 (31 oktober – 2 november) daalde deze verder met 26%. Het rioolcijfer was deze weken respectievelijk het hoogst in Gooi en Vechtstreek en Zeeland. In beide weken was het ook hoog in Haaglanden. De omikronvariant BA.5 met subvarianten werd wederom het meest gedetecteerd. De BF.7 wordt veel gezien, maar de BQ.1-variant detectie neemt de laatste weken sterk toe.

Sinds het begin van 2022 zien we vooral veel verschillende varianten rondgaan die allemaal bij de omikronfamilie horen, de subvarianten BA.1 t/m BA.5. Maar ook binnen deze subvarianten zien we weer veranderingen ontstaan. Dit zien we ook in het buitenland. De afgelopen periode zagen we al een toename van BA.4.6, BA.2.75 en BF.7. Recent groeit echter het aandeel van subvariant BQ.1 (inclusief BQ.1.1) sterk. Recombinant XBB is tot op heden slechts enkele malen aangetroffen. Er zijn nu geen aanwijzingen dat de subvarianten ziekmakender zijn dan de eerdere omikronvarianten. De nieuwste berekeningen wijzen erop dat BQ.1 (inclusief BQ.1.1.) deze maand dominant wordt in Nederland. Zulke inschattingen kennen altijd onzekerheden. Het zou dus ook kunnen dat meerdere subvarianten, inclusief BQ.1 naast elkaar blijven rondgaan. Ook kunnen er nog weer nieuwe (sub)varianten opkomen.

Personen van 60 jaar of ouder die de herhaalprik in de najaarsronde (3 oktober 2022 t/m 2 november 2022) hebben gekregen, hadden in deze periode een 63% lager risico op ziekenhuisopname dan personen die wel de basisserie, booster of eerdere herhaalprik hebben gekregen, maar niet de herhaalprik van dit najaar (relatieve risicoverschil (RRV) -63%). Voor opname op de IC (intensive care) was dit relatieve risicoverschil -55%.

Conclusie en adviezen

Hoewel er nog steeds sprake is van een hoge circulatie van het virus SARS-COV-2 dalen de cijfers over de hele linie. De epidemiologische situatie lijkt te stabiliseren.

Het aantal mensen met COVID-19-achtige klachten stabiliseerde en het aantal afgenomen testen en mensen met een positieve testuitslag daalde deze week. Ook het aantal besmettingen in verpleeghuizen liet een daling zien. Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames en het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC daalde. In het rioolwater is de daling ook ingezet. Er zijn geen aanwijzingen dat de nu circulerende omikronsubvarianten ziekmakender zijn. Er is nog weinig informatie over de consequenties van de opkomende subvariant BQ.1. Het RIVM blijft goed volgen hoe de situatie zich verder ontwikkelt.

Advies coronathermometerstand

Het Responsteam adviseert coronathermometer: **stand 2**.

Het Responsteam komt tot de conclusie dat de thermometer op stand 2 blijft staan: beperkte druk op zorgketen en samenleving, maar wel toegenomen risico's te verwachten voor kwetsbare groepen. Hoewel de epidemiologische situatie lijkt te stabiliseren, is er nog steeds sprake van een hoge viruscirculatie en is het onzeker hoe de circulerende en opkomende subvarianten zich verder gaan ontwikkelen.

De adviezen die het Responsteam in de wekelijkse duiding van 11 oktober 2022 heeft gegeven, namelijk extra aandacht voor een goede naleving van de basismaatregelen voor iedereen en enkele aanvullende maatregelen voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen, zoals het halen van de herhaalprik, blijven van kracht.

Signalen

A) Epidemiologische situatie

Afgelopen week stabiliseerde in Infectieradar het percentage van deelnemers met COVID-19-achtige klachten vergeleken met de week ervoor, van 4,4% naar 4,0%. Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) daalde (-37%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen daalde ook (-30%). In de verpleeghuizen daalde het aantal bewoners met een positieve coronatest afgelopen week met 34%. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 25 oktober op 0,79 (0,71 – 0,88). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 daalde (-26%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC daalde ook. Er waren 33 IC-opnames (-38%), waar dat vorige week 53 opnames waren.

B) Vaccineffectiviteit tegen ernstige COVID-19

Personen van 60 jaar of ouder die de herhaalprik in de najaarsronde (3 oktober 2022 t/m 2 november 2022) hebben gekregen, hadden in deze periode een 63% lager risico op ziekenhuisopname dan personen die wel de basisserie, booster of eerdere herhaalprik hebben gekregen, maar niet de herhaalprik van dit najaar (relatieve risicoverschil (RRV) -63%). Voor opname op de IC (intensive care) was dit relatieve risicoverschil -55%. Omdat mensen met verschillende vaccinatiestatusen ook kunnen verschillen in kwetsbaarheid (onderliggende aandoeningen), het aantal eerder doorgemaakte infecties en het aantal ontvangen vaccinaties voorafgaand aan de najaarsronde, geeft de vergelijking tussen personen met verschillende vaccinatiestatusen niet alleen het effect van de herhaalprik in de najaarsronde weer.

C) Rioolwatersurveillance

In week 43 (24 – 30 oktober) daalde de landelijk gemiddelde virusvracht in het rioolwater met 27% ten opzichte van week 42, naar een waarde van 1275 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was het hoogst in Gooi en Vechtstreek en Haaglanden. In de eerste helft van week 44 (31 oktober – 2 november) daalde de landelijk gemiddelde virusvracht voorsnog verder met 26%, naar een waarde van 946 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was het hoogst in Zeeland en Haaglanden.

In de meest recent geteste rioolwatermonsters uit week 43 was de omikronvariant BA.5 (met sub-varianten) het meest prevalent, vooral de BF.7-variant werd veelvuldig gedetecteerd en in sterk toenemende mate ook de BQ.1-varianten. In mindere mate werden nog de specifieke mutaties voor de BA.4-varianten gevonden.

D) Kiemsurveillance/virusvarianten

Sinds begin van 2022 zien we vooral veel verschillende varianten rondgaan die allemaal bij de omikronfamilie horen, de subvarianten BA.1 t/m BA.5. Maar ook binnen deze subvarianten zien we weer veranderingen ontstaan. Dit zien we ook in het buitenland.

Nadat eerst BA.1 en daarna BA.2 dominant waren in Nederland, is sinds juni BA.5 verantwoordelijk voor de meeste besmettingen. Nu zijn er van BA.2, BA.4 én BA.5 meerdere subvarianten die we met extra aandacht volgen. Van BA.2 zijn dit de subvarianten BA.2.75 en BA.2.12.1. Van de BA.4 is dit de subvariant BA.4.6. Van BA.5 zijn dit bijvoorbeeld de BF.7 en BQ.1 (inclusief BQ.1.1.). Ook volgen we varianten die bestaan uit combinaties van eigenschappen van varianten, zoals de XBB.

De afgelopen periode zagen we al een toename van BA.4.6, BA.2.75 en BF.7. Recent groeit echter het aandeel van subvariant BQ.1 (inclusief BQ.1.1) sterk. Recombinant XBB is tot op heden slechts enkele malen aangetroffen. Er zijn nu geen aanwijzingen dat de subvarianten ziekmakender zijn dan de eerdere omikronvarianten. De nieuwste berekeningen wijzen erop dat BQ.1 (inclusief BQ.1.1.) deze maand dominant wordt in Nederland. Zulke inschattingen kennen altijd onzekerheden. Het zou dus ook kunnen dat meerdere subvarianten, inclusief BQ.1 naast elkaar blijven rondgaan. Ook kunnen er nog weer nieuwe (sub)varianten opkomen.